

Styrdokument med direktiv
för dotterbolagen
ABF Stockholms styrelse

Styrdokument med direktiv för dotterbolagen:

AB ABF-huset Stockholm (556484-6052)
Elvira Kunskapsutveckling AB (556495-5903)
Cirkeln Servering AB (556985-8599)

Innehåll

Koncernens struktur, syfte och roller	3
Arvoden	6
Ägardirektiv.....	7
Arbetsordningar för styrelserna.....	10
VD-instruktioner med rapportinstruktion	13

Dokumentet är fastställt av ABF Stockholms styrelse 2019-09-25
Dokumentet ersätter tidigare fastställda arbetsordningar och VD-
instruktioner.

Koncernens struktur, syfte och roller

ABF Stockholm som ideell allmännyttig förening utgör moder i en koncern där tre aktiebolag ingår: ABF Stockholm är helägare till AB ABF-huset, som i sin tur är helägare till Elvira Kunskapsutveckling AB och Cirkeln Servering AB. Koncernstatusen följer av Årsredovisningslagen och även utifrån att särskilda regler för koncerner i skattelagstiftningen ska tillämpas.

Syftet med koncernen är att med hjälp av olika organisationsformer fullgöra den ideella föreningen ABF Stockholms ändamål. Bolagen är således underställda ett koncernändamål, samtidigt som de var och en har sin specifika uppgift att fylla.

Koncernens ändamål, som bolagen ska bidra till att uppnå, finns uttryckt på flera olika sätt – i stadgar, vision och strategier:

1. ABF Stockholms stadgar:

§ 1 Grundsatser

Arbetarnas bildningsförbund (ABF) vill genom en fri och frivillig bildningsverksamhet, grundad på jämlikhetens, solidaritetens och demokratins principer

- främja, och själv delta i, en samhällsomdaning i överensstämmelse med arbetarrörelsens grundläggande värderingar,
- utbilda sina anslutna organisationers medlemmar för uppgifter i föreningsliv, arbetsliv och samhälle, samt
- skapa förutsättningar för delaktighet och valfrihet i utbildning och kulturliv för alla människor.

§ 2 Ändamål

ABFs avdelning i Stockholm (ABF Stockholm) har till uppgift att i överensstämmelse med ABFs idéprogram och dessa stadgar samt av förbundsstämman och förbundets representantskap fastställda riktlinjer, främja och bedriva studie-, kultur- och annan bildningsverksamhet.

2. Tillsammans 2020 – Vision & strategi 2015–2020:

Vår vision om Stockholm

År 2020 vill vi se ett Stockholm där klyftorna mellan stadens invånare succesivt minskar. Med folkbildning, vuxenutbildning och en aktiv folkrörelse har människor större makt över sina egna liv, de vidgar sina vyer och spänner sina bågar. Bostadsadress, inkomst eller födelseort avgör inte i samma utsträckning som tidigare människors möjligheter att ta del av samhällets funktioner.

År 2020 vill vi se att människor är mer än kunder på olika marknader: Stockholms invånare är engagerade samhällsmedborgare. De ser bortanför sin egen horisont och solidariserar sig med varandra. Personer som av olika anledningar står utanför arbetsmarknaden bygger framtidstro med meningsfulla och inspirerande verktyg.

År 2020 bidrar ABF Stockholm med sina olika former av folkbildning och opinionsbildning till samhällsförändring. Stockholmarna har i ABF-husen uppskattade mötesplatser som präglas av tillgänglighet, utvecklingskraft och nya kunskaper.

Tillsammans lever vi i en stad där alla har kraft att själva och med andra ta makt över sina liv och skapa en mer solidarisk värld.

Mål

1. Vi ska vara en av Stockholms främsta bildningsaktörer.
2. Våra deltagare ska uppleva förändring. Efter att ha deltagit i ABF Stockholms verksamhet ska de känna makt att påverka sin livssituation.
3. Vi ska bredda och tillgängliggöra vår verksamhet samt utveckla och skapa nya finansieringsformer och verksamhetsområden.
4. Vi ska vara folkrörelsens kärna.
5. Vi ska stärka vår roll som idéburen aktör.
6. Fler ska besöka och uppleva ABF-huset som en inspirerande, trygg och trivsamt mötesplats.
7. Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare med anställda som trivs och utvecklas. Våra medarbetare ska vara stolta över, och trygga i, sin roll.
8. Vi ska vara en sammansvetsad organisation med stordriftsfördelar och synergieffekter i alla ändamålsverksamheter.
9. Vi ska ha stark kompetens som kan driva, utveckla och förvalta verksamheten i linje med övriga mål.

Koncerngemensamt

Bolagen utgör, ingår i eller stöder några av ABF Stockholms verksamhetsgrenar och ska samspela med övriga delar av organisationen. För att hålla samman koncernen på ett effektivt sätt gäller följande.

ABF Stockholms styrelses roll

ABF Stockholms styrelse har det yttersta ansvaret för hela koncernen.

ABF Stockholms styrelse fastställer detta samlade styrdokument inkluderande ägardirektiv, arbetsordningar, VD-instruktioner med rapportinstruktioner och arvodesreglemente.

ABF Stockholm utser styrelser i samtliga bolag och bekostar som regel ersättningar och arvoden för styrelserna.

ABF Stockholm utformar för koncernen gemensam attestinstruktion att formellt beslutas av bolagens styrelser.

Bolagsstyrelsernas roll

Var och en av bolagsstyrelserna ska årligen vid det konstituerande sammanträdet fastställa arbetsordning och VD-instruktion med rapportinstruktion i enlighet med detta styrdokument.

Rollen för bolagens VD

VD i bolagen är underordnade sin styrelse och har samtidigt en roll i koncernen i enlighet med studieombudsmannens anvisningar.

Studieombudsmannens roll

Studieombudsmannen har verkställande funktion för hela koncernen. Som regel ska studieombudsmannen utses till ordförande i samtliga bolag.

Studieombudsmannen ansvarar för att VD i bolagen på lämpligt sätt inordnas i koncernens operativa ledningsstruktur.

Gemensamma funktioner

Bolagen ska använda koncernens gemensamma funktioner och ska debiteras för detta. Eventuella avvikelser beslutas av studieombudsmannen.

De gemensamma funktionerna som ska användas är ekonomisk redovisning inklusive system, HR-tjänster, IT inklusive inköspolicy, fastighetsförvaltning inklusive lokaler samt i tillämpliga delar kommunikation, kvalitetsledningssystem etc.

Enligt Skatteverket måste utbytet av varor och tjänster mellan en ideella förening och dess aktiebolag ske till marknadsmässiga priser. I annat fall ska justeringar ske så att skattekonsekvensen blir som om marknadsmässiga priser tillämpats.

Arvoden

Arvoden och andra ersättningar till bolagens styrelser föreslås av ABF Stockholms styrelse och fastställs av bolagsstämman i bolagen.

Arvode och sammanträdesersättning ges ej till styrelseledamot eller ordförande som har anställning hos ABF Stockholm.

Årsarvode till ledamot i bolagsstyrelse är 6000 kr per år och bolagsstyrelse. Årsarvodet ska justeras senast vart tredje år mot KPI. Ingen sammanträdesersättning utgår.

Årsarvode till ledamot som ej är styrelseledamot i ABF Stockholm: beslutas i varje enskilt fall av ABF Stockholms styrelse.

Sammanträdesersättning: 300 kr per möte.

Ägardirektiv

Bolagens ändamål enligt bolagsordningarna

AB ABF-huset: Bolaget ska äga och förvalta byggnaden på fastigheten Sankta Anna nr 6 i Adolf Fredriks församling, Stockholms kommun, och däri främst ordna och tillhandahålla samlings-, studie- och utbildningslokaler samt därmed förenlig verksamhet.

Elvira Kunskapsutveckling AB: Bolaget ska tillhandahålla personalutbildning och uppdragsutbildning samt genomföra seminarier och annan med utbildning sammanhängande verksamhet.

Cirkeln Servering AB: I syfte att stärka ABF Stockholm bedriva restaurang med kafé, bar och catering, konferens samt evenemang, kiosk och butikshandel såsom studiematerial och livsmedel samt därmed förenlig verksamhet.

Ägardirektiv

Ägardirektiven vänder sig till styrelserna i bolagen. Direktiven är i huvudsak långsiktiga och anger ägarens önskemål om verksamhet, utveckling, lönsamhet och restriktioner. Direktiven kan justeras i samband med att detta styrdokument ändras.

Följande ägardirektiv gäller för alla tre bolagen

Bolagens verksamhet

- ska bidra till att ändamål, vision, mål och strategi för ABF Stockholm uppfylls
- ska stärka ABF Stockholms varumärke
- ska följa ABF Stockholms policys rörande kollektivavtal, etik etc
- ska bedrivas i lokaler som i ett koncernperspektiv är ändamålsenliga
- ska inte konkurrera med andra delar av koncernen

Ägardirektiv för AB ABF-huset

Verksamhetens inriktning och avgränsning

- AB ABF-huset har två huvuduppgifter, dels att förvalta fastigheten, dels att vara moderbolag till dotterbolagen.
- I det fall ABF Stockholm för någon av verksamhetsgrenarna har ett lokalbehov som bäst tillgodoses genom förvärv eller förhyrning av fastighet är det i första hand AB ABF-huset som ska vara förvärvare / förhyrare.

Prioriteringar och tillväxt

- AB ABF-huset ska tillhandahålla lokaler för koncernen ABF Stockholms verksamhet och behov.
- Bolaget ska konsolideras genom ökade intäkter från fastigheten och genom utdelningar eller koncernbidrag från dotterbolagen.
- Bolaget ska utveckla fastigheten om behov finns och om det och det kan ske på ett affärsmässigt sätt med långsiktigt stabil ekonomi.

Lönsamhet, utdelning, soliditet

- Målet för bolagets soliditet är minst 20 procent år 2020 (2015: 9,2 procent). Härvid ska beaktas bolagets skuldsättningsgrad i förhållande till fastighetsinnehavets marknadsvärde. Målet är att bolagets skuldsättningsgrad i förhållande till fastighetsinnehavets marknadsvärde inte ska överstiga 30% (2018: 22%)
- Bolaget ska sett över tiden redovisa en avkastning på minst 4 procent per år.
- Det är ägarens målsättning att genom avkastning / utdelning / lån / aktieägartillskott från bolaget vid behov kunna bygga upp och investera i annan verksamhet inom koncernen. Såsom moderbolag ska bolaget utöva ett aktivt ägarskap utifrån koncernens prioriteringar. Detta ska ske genom tidigare nämnda ägartillskott/utdelningar/lån eller genom funktionsstöd.

Ägardirektiv för Elvira Kunskapsutveckling AB

Verksamhetens inriktning och avgränsning

- Elvira Kunskapsutveckling AB ska verka genom sålda uppdrag till samhällets samtliga sektorer: till organisationer, förvaltningar, företag och individer.
- Bolagets verksamhetsområden ska vara utbildning, utveckling och försörjning av kompetens samt åtgärder inom arbetsmarknad, integration samt närliggande områden.
- Verksamheten ska synliggöras som idéburet företagande och bolaget ska ta socialt ansvar.

Prioriteringar och tillväxt

- Elvira Kunskapsutveckling AB ska nå en marknadsledande position för ABFs medlemsorganisationer och därmed vara förstahandsvalet då dessa efterfrågar tjänster inom ELVIRAS befintliga och/eller möjliga kompetensområden.
- Bolaget ska bedriva verksamhet främst i Stockholms län.
- Bolagets omsättning ska öka årligen. Inom överskådligt tid ska bolaget vara en stark konkurrenskraftig aktör inom sina kompetensområden.
- Bolagets utbud ska öka och breddas både genom egen kompetens och genom affärsmässigt samarbete inom koncernen.

Lönsamhet och utdelning

- Elvira Kunskapsutveckling AB ska sett över tiden redovisa en avkastning på 5 procent per år efter finansnetto över en konjunkturcykel.
- Bolaget ska ha en soliditet på minst 30 procent (2015: 28,9 procent).
- Det är ägarens målsättning att genom avkastning / utdelning från bolaget vid behov kunna bygga upp och investera i annan verksamhet inom koncernen. Det är vidare ägarens målsättning att genom lån/aktieägartillskott kunna bidra till bolagets kapacitet vid behov av investering för långsiktig utveckling och konkurrenskraft.

Ägardirektiv för Cirkeln Servering AB

Verksamhetens inriktning och avgränsning – Cirkelns uppdrag ska vara

- Att vara den självklara mötesplatsen för ABF-husets besökare, deltagare och medarbetare.
- Att bidra till en stärkt kundupplevelse för gäster i ABF-huset och vara ett av ABF Stockholms ansikten utåt. Verksamheten ska bidra till att ABF Stockholms varumärke stärks.
- Att bedriva restaurang och kaféverksamhet tillsammans med därmed förenlig verksamhet såsom fest, klubb och event.
- Att vara en möjliggörande parter i utveckling till Service & Boknings uthyrnings- och konferensverksamhet.
- Att utveckla service och evenemang och därigenom berika upplevelse och service till ABF-husets besökare.
- Att synliggöra bolaget som idéburet företagande med socialt och miljömässigt ansvarstagande.

Prioriteringar och tillväxt – uppdraget ska utföras genom

- Att vara en plats där stockholmare kan ta del av ABF Stockholms och dess medlemsorganisationers verksamhet och utbud.
- Att i samarbete med folkbildningen skapa fler kulturarrangemang och verksamhetsformer som når efterfrågan bland stockholmare.
- Att tillhandahålla dryck och förtäring, i restaurang, till konferens eller för Catering, till hög kvalitet med målgruppsanpassad marknadsföring och prissättning.
- Att utveckla verksamheten på ett affärsmässigt sätt som inom överskådlig tid uppnår en ekonomi i balans.
- Att balansera affärsmässiga bedömningar med prioritering av besökares service och upplevelse jämte uppdraget att stärka ABF Stockholms varumärke.

Lösamhet och utdelning

Ägaren bedömer att de mervärden som Cirkeln Servering AB tillför till föreningen ABF Stockholms verksamhet och ändamål är väsentliga och skyddsvärda. För att säkerställa styrning och fortsatt utveckling av bolaget utifrån ägarens målsättning med verksamheten, så har ägaren beslutat om fortsatt drift i egen regi. Mot bakgrund av detta konstateras:

- Att Cirkeln Servering AB bedöms komma ha en kapitaltäkningsbehov under den närmsta treårsperioden enligt följande: 2019 – 0,7 Msek; 2020 – 0,6 Msek och 2021 – 0,55 Msek.
- Att fastighetsbolaget AB ABF-huset ska planera för att kontinuerligt kunna möta detta kapitaltäkningsbehov.
- Att fastighetsbolaget AB ABF-huset, genom aktivt ägarskap, om möjligt ska agera för att förbättra verksamhetens lokalmässiga förutsättningar för bolagets affärs- och verksamhetsutveckling.
- Att Cirkeln Servering AB ska uppnå en ekonomi i balans inom en överskådlig tid och att ägaren avser formulera sitt avkastningskrav först när ekonomi i balans uppnåtts med stabilitet.
- Att ägaren ska ompröva den egna driften för den skull ett avtal som möter ABF Stockholms service- och varumärkesmässiga krav skulle kunna uppnås med extern restauratör.

Arbetsordningar för styrelserna

Arbetsordningen ska fastställas varje år vid respektive styrelses konstituerande sammanträde.

1. Ansvarsfördelningen inom styrelsen

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och för förvaltningen av bolaget. Styrelsen ska fortlöpande kontrollera bolagets ekonomiska situation genom verkställande direktörens rapportering under och mellan sammanträdena.

Styrelseledamöterna är kollegialt ansvariga för fattade beslut.

2. Närvaro, beslutsförhet och lojalitetsplikt

Ordinarie styrelseledamöter och suppleanter förutsätts kunna närvara vid styrelsens samtliga möten.

Styrelsen är enligt bolagsordningen beslutsför då minst hälften av ledamöterna är närvarande, eventuella inträdande suppleanter medräknade.

Suppleanter går in i den ordning som beslutats vid bolagsstämman.

Styrelsens ledamöter, suppleanter samt VD har lojalitetsplikt mot bolaget. Den innebär att aktivt främja bolagets intressen och den innefattar tystnadsplikt.

3. Sammanträden och årscykel

Bolagets styrelse ska kallas till bolagsstämman.

Styrelsen ska årligen samlas till minst fyra sammanträden varav ett konstituerande möte omedelbart efter bolagets årsstämma.

Om så påkallas av ordföranden, annan styrelseledamot eller verkställande direktören ska styrelsesammanträde kunna hållas även vid andra tidpunkter än här har sagts. Påkallas extra sammanträde av annan än ordföranden, ska samråd beträffande behovet först ske med denne.

Ärende i styrelsen kan avgöras genom telefonmöte. Det kan också ske per capsulam, som innebär att styrelsens ledamöter tillställs skriftligt underlag med förslag till beslut som varje ledamot skriftligen tar ställning till. Beslut fattat på dessa sätt ska protokollföras och därefter anmälas vid nästa sammanträde med styrelsen.

Bolagets sammanträden ska äga rum i anslutning till framläggandet av och beslut om bolagets helårs- respektive periodbokslut. Detta innebär att styrelsen normalt sammanträder enligt följande årscykel.

Februari/mars

Fastställa årsbokslut och årsredovisning.

Maj/jun

Konstituerande sammanträde. Tertialrapport: resultat, balansräkning, investeringar, likviditet, finansiering

September

Halvårsbokslut för ABF-huset, halvårsrapport för dotterbolag: resultat, balansräkning, investeringar, likviditet, finansiering. Strategi, affärsplan och mål på längre sikt. Budgetdirektiv.

December

Rapport kvartal 1–3: resultat, balansräkning, investeringar, likviditet, finansiering. Fastställa verksamhetsplan och budget för nästa år. Tider för nästa års sammanträden.

4. Kallelse och underlag

Till styrelsesammanträden ska ordinarie ledamöter och suppleanter kallas.

Kallelser och skriftliga underlag sänds per e-post och ska om möjligt utsändas en vecka före styrelsemötet och i vart fall vara ledamöterna tillhanda sista dagen före den helg som infaller närmast före sammanträdet.

VD ska förse styrelsen med skriftliga beslutsunderlag och rapporter, om inte annat beslutats för enskilt ärende.

De utsända beslutsunderlagen ska innehålla för beslutet tillfredsställande information. Beslut bör inte fattas på underlag som ledamöterna före sammanträdet inte haft tillgång till.

5. Ärenden som ska underställas styrelsen

Följande ärenden ska föreläggas styrelsen.

Mål och strategier för verksamheten

Utnämning eller entledigande av VD samt anställningsvillkor för VD

Förvaltning, redovisning och ekonomisk planering

- Årsredovisning med förvaltningsberättelse och förslag till disposition av resultat
- Periodbokslut med ekonomirapporter och prognos
- Budget för kommande räkenskapsår kopplad till affärsplan
- Attestinstruktion i enlighet med koncernens normer
- Väsentlig ändring av redovisningsprinciper
- Beslut om byte av bank eller försäkringbolag
- Viktigare likviditets- och finansieringsfrågor
- Beslut om upptagande av bankkrediter och annan långsiktig finansiering samt om lämnande av säkerheter

Investeringar, avyttringar, leasing etc

- Större investeringar
- Förvärv, bildande eller avyttring av företag
- Köp eller försäljning av fast egendom
- Köp eller försäljning av övriga anläggningstillgångar liksom leasingavtal överstigande 100 000 kronor

Organisation, lokaler

- Väsentlig organisationsförändring
- Upptagande eller nedläggning av verksamhetsgren.
- Viktigare lokalfrågor

Profil, policy, samverkan

- Namnbyten och andra profilfrågor
- Särskilt kostsamma och/eller principiellt viktiga beslut samt övriga ärenden av stor betydelse för bolaget
- Struktur- och samverkansfrågor inom branschen

Följande ärenden ska behandlas vid styrelsens konstituerande sammanträde:

- Fastställande av Arbetsordning för styrelsen och VD-instruktion
- Beslut om firmateckning

För Cirkeln Servering AB: Val av ordförande

6. Revision och rapporter från revisorn

Bolagets revisor ska årligen till styrelsen avge rapport över genomförandet och resultatet av slutförd revision. Denna rapport lämnas muntligen vid sammanträde under våren. Av revisorns rapport ska bland annat framgå huruvida bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kan kontrolleras på ett betryggande sätt.

Bolagets revisor ska också översiktligt granska och vid behov ombes att kommentera periodbokslut.

Revisorn ska särskilt granska att bolagets utbetalningar till verkställande direktören står i överensstämmelse med fastställda anställningsvillkor.

7. Styrelseprotokoll

Protokoll från styrelsens möten ska skrivas av verkställande direktören eller den styrelsen utser samt justeras av ordföranden och en ytterligare ledamot. Av protokollet ska framgå om ledamot antecknat avvikande mening i beslut. Protokollen ska föras i nummerordning årsvis. Det justerade protokollet ska distribueras inom tre veckor från sammanträdet.

8. Styrelseordförandens roll

Styrelsens ordförande ska leda styrelsens arbete. Ordförande fastställer i samråd med VD den föredragningslista och annan dokumentation som skickas ut till ledamöterna före sammanträdet. Mellan sammanträdena följer ordförande bolagets verksamhet genom fortlöpande kontakter med VD.

Det ankommer särskilt på ordförande att kalla till extra styrelsemöte när så befins påkallat.

Ordförande fastställer VD:s anställningsvillkor och rapporterar dessa till styrelsen.

Ordförande ansvarar för att utvärdera styrelsens arbete.

9. Firmateckning

Bolagets firma tecknas, förutom av styrelsen, tills vidare enligt följande:

- av VD, enligt 8 kap. 30 § aktiebolagslagen, vad gäller löpande förvaltningsåtgärder eller
- av styrelseledamöterna två i förening eller
- av styrelseledamot i förening med VD

VD-instruktioner med rapportinstruktion

Denna instruktion är ett tillägg till de lagar, anvisningar och förordningar som gäller för verkställande direktör i svenskt aktiebolag samt det avtal som tecknats mellan bolaget och dess verkställande direktör.

Instruktionen gäller för ett år och revideras vid det konstituerande styrelsesammanträdet. Det är ordförandes uppgift att ta initiativ till att instruktionen årligen föreläggs styrelsen, revideras och fastställs.

1. VD:s ansvar

VD ska sköta den löpande förvaltningen enligt de anvisningar och restriktioner som finns i styrelsens arbetsordning. VD ansvarar för att de mål som styrelsen löpande ställer upp för bolagets blir uppnådda. Ansvaret för att genomföra styrelsens beslut åvilar VD om inte annat beslutats i enskilt ärende.

2. Rapportering

VD ska genom snabb och öppen rapportering ge styrelsen möjlighet att löpande bedöma bolagets situation. Senast den 15:e i varje månad utom juli och augusti ska styrelsen skriftligen informeras om bolagets utveckling och väsentliga händelser sedan föregående redogörelse, avseende:

- ekonomi inklusive resultat- och balansrapport
- kunder, marknad, leverantörer, samarbetsparter etc
- personal
- omvärld

Månadsinformationen kan likställas med kortare VD-rapport till styrelsens sammanträde aktuell månad.

Utöver månatlig information ska VD efter samråd med ordförande omgående informera styrelsen om större avvikelser från beslutade affärsplaner och fastställd budget liksom om andra oväntade händelser, som kan tänkas inverka på förlagets rörelse.

3. Kontakt med ordförande

VD ska eftersträva öppen och förtroendefull kontakt med styrelsens ordförande. Mellan sammanträdena sker detta lämpligen genom personliga möten.

4. Personalfrågor

Samråd ska ske med ordförande i frågor som rör anställning av och villkor för personal som är direkt underställd VD.

VD ansvarar för löpande information till och för förhandlingar med bolagets lokala fackklubb i det fall sådan förekommer.

5. Attestering av VD:s utgifter

VD:s personliga utgifter ska attesteras av styrelsens ordförande.